

Protokoły komunikacji i współpracy ze służbami publicznymi

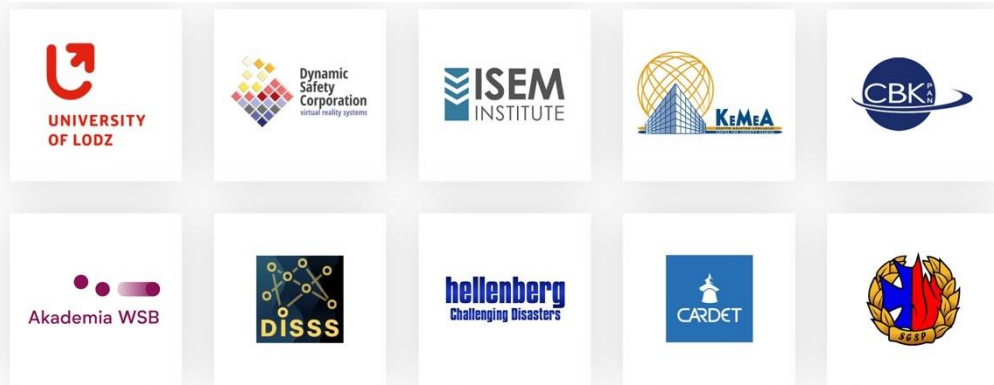
Załącznik 3

do PRZEWODNIKA po środkach
bezpieczeństwa dla miejsc kultu
religijnego i wspólnot religijnych

Konsorcjum ProSPeReS

Eksperti ds. bezpieczeństwa, instytucje badawcze i akademickie zajmujące się bezpieczeństwem, dostawcy rozwiązań technicznych i usług

Organy ścigania

Organizacje wyznaniowe

Protokoły komunikacji i współpracy ze służbami publicznymi

Załącznik 3
do PRZEWODNIKA po środkach bezpieczeństwa dla
miejsc kultu religijnego i wspólnot religijnych

Opis dokumentu

Numer i tytuł WP	WP3 - Przygotowanie środków bezpieczeństwa dostosowanych do potrzeb miejsc kultu religijnego; A.3.5 - Przygotowanie protokołów komunikacji i współpracy ze służbami publicznymi
Beneficjent Wiodący/Autor(zy)	SGSP (Wiktor Gawroński, Marcin Smolarkiewicz, Tomasz Zwęgliński, Łukasz Faralisz)
Partner(zy)/Autor(zy)	UŁ, CBK, WSB, HP, KWPL, KWPW, WMP i inni partnerzy
Typ dokumentu	Raport
Ostatnia aktualizacja	08/03/2023
Poziom rozpowszechniania	Publiczny / Poufny *

* *Poufne* - tylko dla członków konsorcjum i EC Services

Podziękowania:

Projekt finansowany z programu Unii Europejskiej Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego - Policja (ISF Police).
Umowa o dotację nr 101034230 - ProSPeReS

Zastrzeżenie:

Treść niniejszego dokumentu reprezentuje wyłącznie poglądy autora, za które ponosi wyłączną odpowiedzialność. Komisja Europejska nie ponosi żadnej odpowiedzialności za wykorzystanie zawartych w nim informacji.

Niniejszy utwór jest objęty licencją Creative Commons Attribution 4.0 International. Treść licencji jest dostępna pod adresem creativecommons.org/licenses/by/4.0/, przy czym zastosowanie mają odpowiednie krajowe przepisy dotyczące praw autorskich.

Materiały do tej publikacji zostały opracowane i zweryfikowane przez konsorcjum ProSPeReS:

Lp.	Nazwa organizacji partnerskiej	Nazwa skrócona	Kraj
1	UNIWERSYTET ŁÓDZKI	UŁ	PL
2	DYNAMIC SAFETY CORPORATION	DSC	PL
3	INTERNATIONAL SECURITY AND EMERGENCY MANAGEMENT INSTITUTE	ISEMI	SK
4	CENTER FOR SECURITY STUDIES	KEMEA	GR
5	AKADEMIA WSB	WSB	PL
6	STICHTING DUTCH INSTITUTE FOR SAFE AND SECURE SPACE	DISSS	NL
7	HELLENBERG INTERNATIONAL	HELLENBERG	FI
8	CENTRE FOR THE ADVANCEMENT OF RESEARCH & DEVELOPMENT IN EDUCATIONAL TECHNOLOGY LIMITED	CARDET	CY
9	ARCHIDIECEZJA ŁÓDZKA	Archidiecezja Łódzka	PL
10	FUNDACJA OBSERWATORIUM SPOŁECZNE	Obserwatorium społ.	PL
11	HOLY METROPOLIS OF IOANNINA	HMI	GR
12	GMINA WYZNANIOWA ŻYDOWSKA W WARSZAWIE	GWŻ Warszawa	PL
13	KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI W ŁODZI	KWP Łódź	PL
14	KOMENDA STOŁECZNA POLICJI	KSP	PL
15	KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI WE WROCŁAWIU	KWP Wrocław	PL
16	HELLENIC POLICE	HP	GR
17	CENTRUM BADAŃ KOSMICZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK	CBK PAN	PL
18	SZKOŁA GŁÓWNA SŁUŻBY POŻARNICZEJ	SGSP	PL

Spis treści

Spis ilustracji	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Definicje	8
Wstęp	9
1. Wytyczne i specjalne protokoły dotyczące zgłaszania zagrożeń i aktualizacji w przypadku różnych niebezpiecznych sytuacji	11
2. Modelowy przykład współpracy na scenie akcji w miejscach kultu religijnego	16
3. Modele współpracy i powiadamiania podczas wielkoskalowych wydarzeń religijnych	22

Spis ilustracji

Rysunek 1 - Możliwe wskaźniki incydentu CBRN	14
Rysunek 2 - Interesariusze wydarzenia religijnego	16
Rysunek 3 - Możliwe role organów ścigania w wydarzeniu religijnym.....	17
Rysunek 4 - Możliwe role straży pożarnej i służb ratowniczych w wydarzeniach o charakterze religijnym	19
Rysunek 5 - Posiadane i niezbędne informacje dla personelu miejsca kultu - etap planowania	23
Rysunek 6 - Posiadane i niezbędne informacje dla organów ścigania - etap planowania	24
Rysunek 7 - Posiadane i niezbędne informacje dla straży pożarnej i służb ratowniczych - etap planowania	26
Rysunek 8 - Informacje posiadane przez personel miejsca kultu a informacje niezbędne organom ścigania oraz straży pożarnej i służbom ratowniczym - etap planowania	27
Rysunek 9 - Posiadane i niezbędne informacje dla personelu miejsca kultu - początkowy etap reagowania	28
Rysunek 10 - Posiadane i niezbędne informacje dla organów ścigania - początkowy etap reagowania.....	30
Rysunek 11 - Posiadane i niezbędne informacje dla straży pożarnej i ratownictwa - początkowy etap reagowania	31
Rysunek 12 - Informacje posiadane przez personel miejsca kultu a informacje niezbędne organom ścigania oraz straży pożarnej i służbom ratowniczym - początkowy etap reagowania	33

Definicje

Termin	Opis
CBRN-E	<i>Chemiczne, biologiczne, radiologiczne, jądrowe i wybuchowe (ang. Chemical, Biological, Radiological, Nuclear, Explosive) (substancje i środki)</i>
CCTV	<i>Telewizja przemysłowa</i>
UE	<i>Unia Europejska</i>
FAA	<i>Atak z użyciem broni palnej (ang. Firearms Attack)</i>
IED	<i>Improwizowane urządzenie wybuchowe (ang. Improvised Explosive Device)</i>
LEA	<i>Organ ścigania (ang. Law Enforcement Agency)</i>
PBIED	<i>Improwizowane urządzenie wybuchowe przenoszone przez ludzi (ang. Person-Borne Improvised Explosive Device)</i>
ProSPeReS	<i>System zabezpieczania dużych zgromadzeń publicznych w miejscach kultu religijnego (ang. Protection System for large gatherings of people in religious sites)</i>
PW	<i>Miejsce kultu religijnego (ang. Place of Worship)</i>
UAV	<i>Bezzałogowy statek powietrzny (ang. Unmanned Aerial Vehicle)</i>
UAVIED	<i>Improwizowane urządzenie wybuchowe przenoszone przez bezzałogowy statek powietrzny (ang. Unmanned Aerial Vehicle (borne) Improvised Explosive Device)</i>
VBIED	<i>Improwizowane urządzenie wybuchowe przenoszone przez pojazd (ang. Vehicle- Borne Improvised Explosive Device)</i>

Wstęp

Norma *ISO 31000:2018 Zarządzanie ryzykiem-Wytyczne* definiuje interesariusza jako osobę lub organizację, na którą zdarzenie może mieć wpływ lub na którą zdarzenie może mieć wpływ, lub która uważa, że decyzja lub działanie związane ze zdarzeniem może mieć na nią wpływ. Głównymi interesariuszami związanymi z ewentualnymi działaniami na terenie miejsc kultu religijnego, od których oczekuje się współpracy, są organy ścigania, służby ratunkowe oraz władze miejsc kultu religijnego (administratorzy). Niemniej jednak, termin "służby ratunkowe" dotyczy przede wszystkim straży pożarnej i pogotowia ratunkowego¹.

W zależności od charakteru zgromadzenia religijnego można przewidzieć różne sposoby zaangażowania służb ratunkowych. W **większości przypadków zgromadzeń religijnych** zarówno straż pożarna, jak i służby medyczne będą działać rutynowo. Oznacza to, że znajdują się one w trybie gotowości w swoich bazach i w razie potrzeby uruchamiają reakcję po otrzymaniu wezwania ze standardowego numeru alarmowego (np. 112), które jest przekazywane za pośrednictwem dedykowanego oprogramowania operacyjnego (lub w inny sposób, np. telefonicznie). Z drugiej strony, **w przypadku wielkoskalowych wydarzeń religijnych**, porównywalnych z imprezami masowymi, specjalne środki są podejmowane z wyprzedzeniem. Mogą to być: obecność ratowników medycznych wśród wiernych, punkty pierwszej pomocy, wstępne rozmieszczenie i alokacja zasobów służb ratunkowych w pobliżu miejsca wydarzenia itp. Ponadto w przypadku **nadzwyczajnych zgromadzeń**, takich jak Światowe Dni Młodzieży, często rozmieszcza się stanowisko dowodzenia na miejscu, a dedykowane stanowiska dowodzenia służbami ratunkowymi (np. strażą pożarną) na poziomie komend lokalnych i wyższych. Stanowiska dowodzenia służb ratunkowych powinny współpracować ze stanowiskami dowodzenia organów ścigania (np. za pośrednictwem oficerów łącznikowych) i innymi zainteresowanymi stronami.

Współpraca między organami ścigania i władzami miejsc kultu religijnego może być bardzo różna, podobnie jak same zgromadzenia religijne. Nie ma standardowego, reprezentatywnego wydarzenia religijnego ani nawet lokalizacji. Miejscem kultu może być pojedynczy wolnostojący budynek lub kompleks różnych obiektów, w tym nawet budynki wielostanowiskowe. Wielkoskalowe wydarzenia religijne mogą odbywać się w pomieszczeniach lub na świeżym powietrzu. Podsumowując, zaangażowanie organów ścigania w ochronę takich wydarzeń powinno być adekwatne do zidentyfikowanych zagrożeń i towarzyszącego im ryzyka. Opierając się na opiniach polskich partnerów (KWP Łódź, KWP Wrocław, KSP, GWŻ Warszawa) w tym zakresie, zebranych w trakcie pogłębionych dyskusji, zasadne wydaje się stwierdzenie, że może istnieć stosunkowo szerokie spektrum koncepcji w zakresie modus operandi ochrony takich wydarzeń.

W przypadku Kościoła rzymskokatolickiego istnieje umiarkowany poziom współpracy między policją a miejscami kultu religijnego. Taka sytuacja dotyczy głównie zwykłych obrzędów religijnych, niezależnie od liczby uczestników, nawet w przypadku stosunkowo dużej liczby osób biorących w nich udział. Przykładem może być coroczna ceremonia Bożego Ciała, przy czym wkład policji sprowadza się głównie do działań związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego (np. blokowanie dróg publicznych, przez które przechodzi procesja). Z drugiej strony, w przypadku dużych, nadzwyczajnych wydarzeń religijnych, współpraca z policją rozpoczyna się już na etapie planowania. W takich przypadkach zwykle wyznacza się przedstawiciela kurii (katolickiego organu kościelnego) w celu ułatwienia procesu współpracy z Policją.

Inne podejście stosuje Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie (GWŻ), która inwestuje w regularne kontakty z Komendą Stołeczną Policji. GWŻ posiada własnych wewnętrznych i zewnętrznych uzbrojonych ochroniarzy, znających obiekty (w tym systemy zabezpieczeń) i specyfikę obrzędów. Co więcej, utworzono grupę badawczą, której celem jest przeglądanie Internetu przed dużymi

¹ PRoTECT Project (2021). D4.4 – Protection of public spaces: Manual for EU. Data dostępu: 24 maja 2022 r.
Źródło: https://protect-cities.eu/wp-content/uploads/2021/09/PRoTECT_D4.4_Final_v3.00.pdf

wydarzeniami religijnymi. GWŻ pozostaje w stałym kontakcie z innymi gminami żydowskimi w kraju i za granicą, dzieląc się i otrzymując informacje (również w trybie alarmowym) o potencjalnych zagrożeniach i incydentach, które mogą się wydarzyć lub wydarzyły się w innych, wyżej wymienionych wspólnotach. Istnieją również inne przykłady działań podejmowanych przez wspólnotę. Wśród nich są codzienne kontrole pirotechniczne obiektów, ćwiczenia organizowane przez wspólnotę (w tym z udziałem zespołów antyterrorystycznych Policji), dedykowane pokoje kryzysowe (w tym główny i alternatywny), a także wyznaczeni z wyprzedzeniem członkowie zespołu kryzysowego. Oczywiście wszystkie te aspekty zwiększają poczucie bezpieczeństwa i gotowości.

1. Wytyczne i specjalne protokoły dotyczące zgłaszania zagrożeń i aktualizacji w przypadku różnych niebezpiecznych sytuacji

Nagły wypadek lub inna niebezpieczna sytuacja może wydarzyć się w różnych fazach i czasie wydarzenia religijnego. Może to być w szczególności atak z użyciem broni palnej, atak z użyciem ostrego przedmiotu, atak pojazdem, improwizowane urządzenie wybuchowe (IED), improwizowane urządzenie wybuchowe przenoszone przez ludzi (PBIED), improwizowane urządzenie wybuchowe przenoszone przez bezzałogowy statek powietrzny - dron (UAVIED), improwizowane urządzenie wybuchowe przenoszone przez pojazd (VBIED), środki CBRN. Niezależnie od rodzaju zagrożenia, konieczne jest jak najszybsze przekazanie informacji o nim odpowiednim podmiotom. Jest prawdopodobne, że w nagłych przypadkach wielu świadków będzie próbowało powiadomić służby ratunkowe za pomocą wspólnego numeru alarmowego UE 112 (lub ewentualnych innych lokalnych numerów alarmowych, jeżeli takowe). Nie zmienia to faktu, że organizator powinien trzymać się planu reagowania kryzysowego, o ile takowy został opracowany, jako samodzielny dokument lub część innego bardziej ogólnego planu przygotowanego w związku z wydarzeniem. Tego rodzaju plan reagowania kryzysowego powinien zostać zawczasu uzgodniony, a najlepiej przeciwczony, z organami ścigania i służbami ratunkowymi. Część treści powinna być poświęcona opisowi środków i kanałów komunikacji, za pośrednictwem których oczekuje się przepływu informacji, zwłaszcza między organizatorem a kluczowymi interesariuszami, takimi jak osoby udzielające pierwszej pomocy odpowiedniej do zagrożenia (w tym policję, pogotowiem ratunkowym, strażą pożarną itp.). Aby uniknąć opóźnień lub braków w przekazywanych informacjach, powinna to zrobić wyznaczona osoba odpowiedzialna po stronie organizatora (np. ksiądz, imam, rabin itp. albo kierownik ds. incydentów, o ile takowy został wyznaczony). Osoba ta powinna być znana pozostałym członkom personelu miejsca kultu (lub wydarzenia) oraz informowana o wszelkich zagrożeniach lub objawach przez wiernych, zespołu powitalnego lub innych służb organizatora (ochrony), o ile takie zostały utworzone. W większości przypadków powiadomienie musi być zgodne ze standardowymi procedurami danego kraju.

W przypadku ataku z użyciem broni palnej, ostrego przedmiotu, pojazdu lub eksplozji, natychmiast wiadomo, że wystąpiło zagrożenie. Do dostarczenia odpowiednich informacji można wykorzystać strukturę raportu ETHANE²:

- E - dokładna lokalizacja;
- T - rodzaj zdarzenia;
- H - zagrożenia obecne lub podejrzewane;
- A - dostęp - trasy, z których można bezpiecznie korzystać;
- N - liczba, rodzaj, stan ofiar;
- E - obecne i wymagane służby ratunkowe.

Operator numeru alarmowego przyjmujący zgłoszenie stosuje procedurę opisaną poniżej³:

² Ustrukturyzowany raport ETHANE został opisany w PRZEWODNIKU dla osób zarządzających incydentami związanymi z zagrożeniami i atakami terrorystycznymi/ekstremistycznymi, który jest częścią dokumentu ProSPeReS "Zbiór procedur do celów zapobiegania, wykrywania i reagowania na ataki terrorystyczne, ochrony przed nimi oraz łagodzenia ich skutków"

³ <https://www.duw.pl/czk/cpr-112/aktualnosci-112/17363,Centrum-Powiadamiania-Ratunkowego-czesto-zadawane-pytania.html>; Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 sierpnia 2019 r. w sprawie ramowych

- dokładny adres lub lokalizacja miejsca zdarzenia;
- główny powód połączenia (sytuacja);
- numer telefonu i dane osobowe osoby dzwoniącej.

Podając agencji udzielającej pierwszej pomocy adres lub lokalizację zdarzenia, istotne jest poinformowanie o najlepszym możliwym sposobie dotarcia na miejsce zdarzenia, w tym o potencjalnych przeszkodach fizycznych. Ponadto należy pamiętać, że pojazdy ratownicze są wielkości ciężarówki.

Podczas zgłaszania sytuacji należy pamiętać, że kluczowe informacje to charakterystyka zdarzenia (co się faktycznie wydarzyło) oraz liczba osób rannych lub ofiar.

Dodatkowo w przypadku ataku z użyciem broni palnej, o użyciu broni należy wyraźnie powiedzieć podczas zgłaszania sytuacji. Nie zapomnij powiedzieć, ilu terrorystów się pojawiło, jak wyglądają. Jeżeli to możliwe, opisz broń palną. Potencjalni ranni lub ofiary zgłaszają liczbę zakładników.

Improwizowane urządzenia wybuchowe (IED) lub inne zagrożenia bombowe (podejrzane przedmioty) powinny być zawsze traktowane poważnie. W zależności od rodzaju incydentu, powiadamiając policję, należy podać następujące informacje:

- treść rozmowy z dzwoniącym, który poinformował miejsce kultu o zagrożeniu (kartka papieru i ołówek podczas połączenia daje możliwość zebrania jak największej ilości szczegółów);
- treść wysłanej wiadomości (e-mail);
- lokalizacja i opis zlokalizowanego przedmiotu, który może zawierać materiał wybuchowy;
- numer telefonu, z którego prowadzone jest połączenie oraz imię i nazwisko użytkownika.

Istnieją krajowe procedury⁴ postępowania w przypadku zagrożenia bombowego. Co więcej, istnieje również zestaw procedur dostarczonych w ramach projektu ProSPeReS, które informują i podają przykłady postępowania w takich ekstremalnych sytuacjach⁵.

Postępowanie zgodnie z procedurą opublikowaną przez polskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji po otrzymaniu wezwania:

- zachowaj spokój i nie rozłączaj się
- jeżeli to możliwe, zasygnalizuj innym osobom, aby przysłuchiwali się rozmowie
- poproś o powiadomienie o tej sytuacji administratora i Policję
- jeżeli aparat telefoniczny identyfikuje numer dzwoniącego, zanotuj ten numer

---

procedur obsługi zgłoszeń alarmowych i powiadomień o zdarzeniach przez dyspozytora medycznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1703)

⁴ Przykładowo taka procedura została opublikowana przez polskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w Internecie: <https://www.gov.pl/attachment/a0b0c901-675f-41bc-ae53-22647d490b0c>

⁵ "DZIAŁANIA podejmowane w przypadku wykrycia podejrzanej przesyłki pocztowej, paczki, substancji", "DZIAŁANIA, które należy podjąć w przypadku otrzymania fałszywego alarmu bombowego", "DZIAŁANIA, które należy podjąć w przypadku wykrycia podejrzanego przedmiotu" są częścią dokumentu ProSPeReS "Zbiór procedur do celów zapobiegania, wykrywania i reagowania na ataki terrorystyczne, ochrony przed nimi oraz łagodzenia ich skutków".

- zapisz dokładnie słowa informacji; jeżeli to możliwe, nagraj rozmowę,
- utrzymuj dzwoniącego jak najdłużej na linii; użyj formularza rozmowy, który pomoże ci zebrać jak największą liczbę informacji (przykładowe informacje do zebrania: gdzie jest teraz bomba(?), jak wygląda bomba(?), co może spowodować wybuch(?), dokładna treść wypowiedzi, płęć o woek rozmówcy, opis głosu rozmówcy, odgłosy w tle);
- bądź dostępny i gotowy do przekazania szczegółowych informacji dotyczących rozmowy organom ścigania przybyłym na miejsce.

Administrator miejsca kultu lub kierownik ds. incydentów jest odpowiedzialny za sytuację do czasu przybycia organów ścigania. W sytuacji, gdy urządzenie wybuchowe nie zostało jeszcze zlokalizowane, kierownik ds. incydentów poleca aby personel dokonał sprawdzenia, czy na terenie miejsca kultu znajdują się:

- przedmioty, których wcześniej nie było i nie zostały wniesione przez personel miejsca kultu,
- ślady przemieszczenia elementów wyposażenia pomieszczeń,
- zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów oraz emitowane z nich sygnały (np. dźwięki mechanizmów zegarowych, świecące elementy elektroniczne itp.),

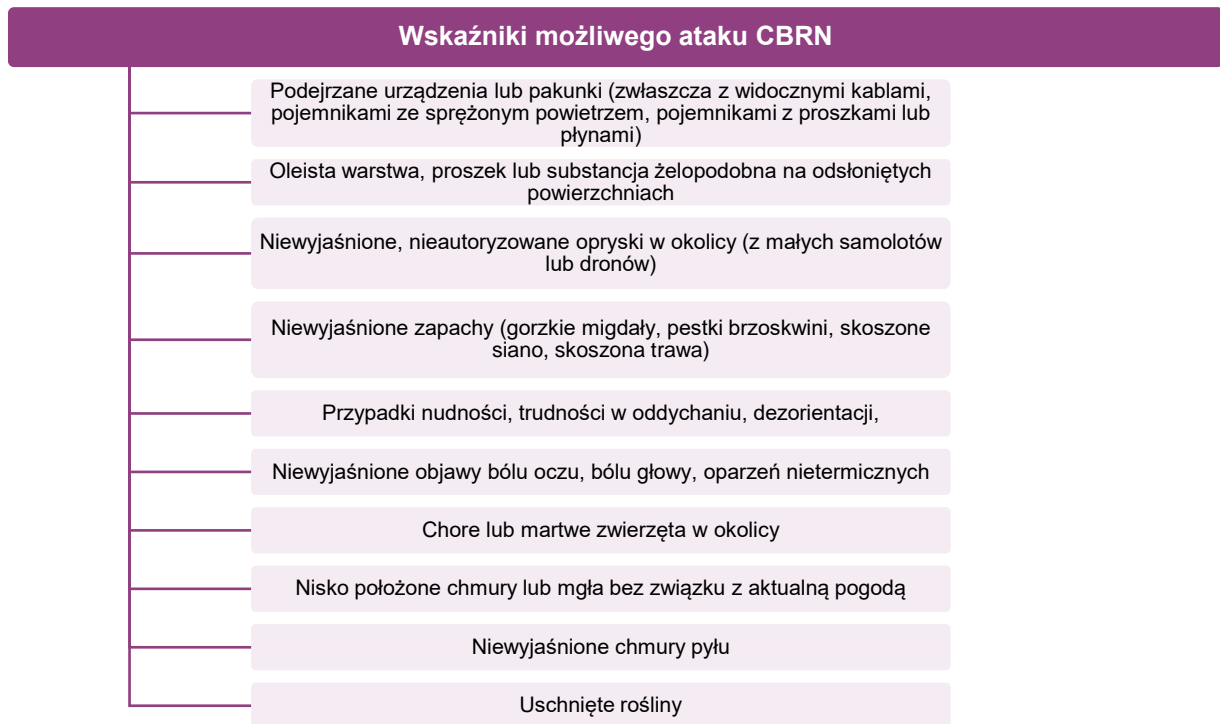
w miejscach ogólnodostępnych, takich jak: korytarze, klatki schodowe, hole, windy, toalety, piwnice, strychy itp. oraz w najbliższym otoczeniu zewnętrznym obiektu. Jeżeli personel obiektu kultu stwierdzi obecność przedmiotów, których wcześniej nie było lub zmiany w wyglądzie i usytuowaniu przedmiotów stale obecnych w obiekcie, można założyć, że mogą to być urządzenia wybuchowe. Nie wolno dotykać takich przedmiotów. Informacje o nich należy zgłaszać organom ścigania⁶.

Charakterystyka zagrożeń CBRN została opisana w dokumencie *D4.1 Wprowadzenie do zagrożeń CBRN*. Jak w nim przedstawiono, konsekwencje takiego zdarzenia zależą od wielu czynników, takich jak: toksyczność czynnika, sposób ekspozycji, czas ekspozycji, faktyczne warunki pogodowe i wiele innych. Generalnie, w większości przypadków trudno będzie wykryć i zidentyfikować uwolnienie czynnika CBRN na początkowym etapie incydentu. Istnieją jednak pewne wskaźniki, które mogą być pomocne w rozpoznawaniu takich zagrożeń (Rysunek 1).

---

⁶ <https://www.gov.pl/attachment/a0b0c901-675f-41bc-ae53-22647d490b0c>

Rysunek 1 - Możliwe wskaźniki incydentu CBRN

Źródło: Rezultat D 4.1. Wprowadzenie do zagrożeń CBRN.

Gdy informacja o zdarzeniu jest zgłaszana operatorowi numeru alarmowego, przydatne może być określenie:

- Dlaczego sytuacja jest podejrzana?
- Czy miejsce/budynek ma wysoki czy niski profil?
- Czy są jakieś wiadomości lub dane wywiadowcze sugerujące ten incydent?
- Kto i kiedy go wykrył?
- Gdzie jest zagrożenie?
- Kto miał kontakt z podejrzanym materiałem i gdzie się teraz znajduje?
- Jakie są lokalne warunki pogodowe?
- Czy zagrożenie znajduje się wewnątrz budynku czy na otwartej przestrzeni?

Każde zagrożenie wywołuje emocje, dlatego podczas rozmowy z operatorem numeru alarmowego staraj się zachować spokój. Bądź precyzyjny w przekazywaniu szczegółów. Pozostań na linii, dopóki nie otrzymasz wyraźnego komunikatu, że możesz się rozłączyć. Należy pamiętać, że operator numeru alarmowego lub dyspozytorzy służb ratowniczych mogą chcieć ponownie nawiązać połączenie.

Nie wahaj się zadzwonić ponownie pod numer alarmowy, jeżeli sytuacja na miejscu zdarzenia ulegnie zmianie przed pojawieniem się pierwszych służb ratunkowych. Aktualne informacje umożliwiają przekierowanie już wyznaczonych jednostek i zaalarmowanie nowych, jeśli wymaga tego sytuacja.

2. Modelowy przykład współpracy na scenie akcji w miejscach kultu religijnego

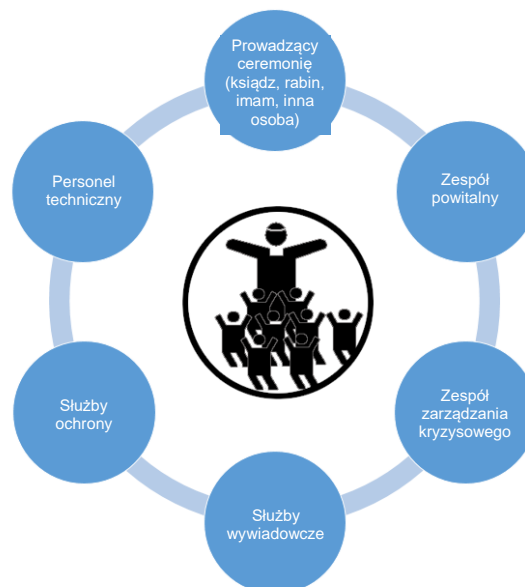
Jak wspomniano wcześniej, nie ma reprezentatywnego miejsca kultu religijnego. Duże zgromadzenia organizowane są wewnątrz budynków (np. kościoła, meczetu), na terenie sanktuariów, ale także na stadionach, drogach (pielgrzymki) i innych otwartych terenach. Każda organizacja religijna ma swoją własną praktykę organizowania obrzędów, zwłaszcza tych, które są wysoce symboliczne lub gromadzą dużą liczbę wiernych.

Różne kraje mają własny system prawny, który określa obowiązki organów ścigania i służb ratowniczych. Dlatego też możliwe jest określenie jedynie pewnych ogólnych założeń współpracy pomiędzy organizatorami uroczystości religijnych a służbami odpowiedzialnymi za reagowanie w sytuacjach kryzysowych.

W kontekście współpracy, dobre praktyki wspierające ochronę przestrzeni publicznej⁷ definiują wyznaczenie punktów kontaktowych i wyjaśnienie odpowiednich ról i obowiązków w kwestiach bezpieczeństwa po obu stronach - organizatora, organów ścigania i służb ratunkowych.

Struktura organizacyjna po stronie organizatora ceremonii religijnej może być ograniczona do osób zaangażowanych w bezpośrednie przeprowadzenie obrzędu albo rozszerzona o służby informacyjne, techniczne, bezpieczeństwa lub inne (Rysunek 2).

Rysunek 2 - Interesariusze wydarzenia religijnego

Źródło: opracowanie własne.

⁷ Dobre praktyki wspierające ochronę przestrzeni publicznej, źródło: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/998aeb09-4be6-11e9-a8ed-01aa75ed71a1/language-en>

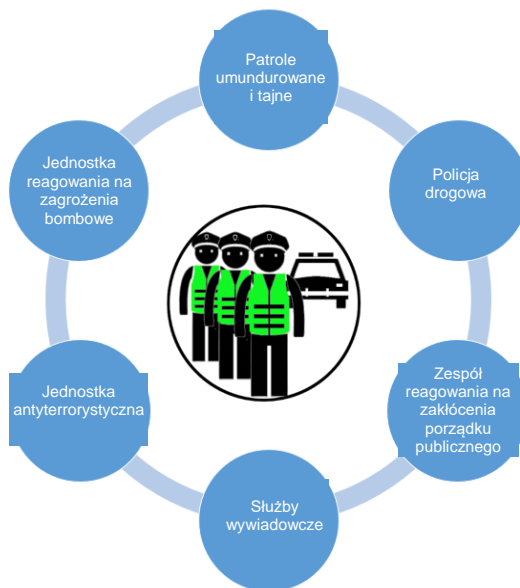

W prowadzenie ceremonii bezpośrednio zaangażowani są ksiądz, imam, rabin, pastor lub inny celebrians oraz inne osoby (kantor, akolita, inni)⁸. W związku z tym personel techniczny ceremonii/miejsca kultu zapewnia prawidłowe działanie wszystkich systemów (nagłośnienie, światła, świece itp.) niezbędnych do przeprowadzenia ceremonii, a także prawidłowe funkcjonowanie obiektu (wentylacja, kontrola dostępu, CCTV itp.). Członkowie zespołu powitalnego, który przyjmuje wiernych, powinni pomagać odwiedzającym i osobom niepełnosprawnym, udzielać informacji o obiekcie, wskazywać drogę. Służby ochrony zapewniają kontrolę parkingu i wejścia, monitoring CCTV, zabezpieczenie wiernych poza obiektem np. podczas procesji. Służby wywiadowcze mogą być odpowiedzialne za monitorowanie Internetu/mediów, kontakt z innymi wspólnotami religijnymi i organami ścigania. Zespół zarządzania kryzysowego skupia przedstawicieli wszystkich grup zaangażowanych w przeprowadzenie uroczystości i zapewnia usługi na potrzeby działań w przypadku wystąpienia zagrożenia. Taki zespół współpracuje z organami ścigania i służbami ratunkowymi, które przybywają na miejsce zdarzenia.

Bardzo ważne jest, aby plan wydarzenia religijnego został opracowany na etapie przygotowań do niego. Powinien się w nim znajdować opis procedur na wypadek sytuacji nagłych, a także ról i obowiązków⁹. Niezależnie od struktury organizacyjnej wydarzenia religijnego, konieczne jest wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo zgromadzenia. Taki "kierownik ds. incydentów" powinien być przeszkolony w zakresie procedur awaryjnych i ubrany w sposób odróżniający go od innych pracowników organizatora (np. kamizelka, czapka), co umożliwi lepszą rozpoznawalność podczas wydarzenia.

Organy ścigania i służby ratunkowe odpowiadają za ochronę zdrowia i życia ludzi, ochronę bezpieczeństwa publicznego, a także za porządek i kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących życia publicznego i przestrzeni publicznej (Rysunek 3).

Rysunek 3 - Możliwe role organów ścigania w wydarzeniu religijnym

Źródło: opracowanie własne.

⁸ Kapłaństwo w religiach świata, red. W. Cisło, J. Różański, Instytut Dialogu Kultury i Religii, Wydział Teologiczny UKSW, Warszawa 2013

⁹ Plan bezpieczeństwa obiektu lub wydarzenia jest jedną z dobrych praktyk zidentyfikowanych w dokumencie ProSPeReS "Zbiór procedur do celów zapobiegania, wykrywania i reagowania na ataki terrorystyczne, ochrony przed nimi oraz łagodzenia ich skutków".

Do czasu wystąpienia zagrożenia większość zadań organów ścigania jest wykonywana poza miejscami wydarzeń religijnych. Umundurowani funkcjonariusze pojawiają się w miejscach zgromadzeń religijnych zazwyczaj jedynie na prośbę organizatora. Organy ścigania odgrywają wiodącą rolę w przypadku reagowania na incydenty terrorystyczne. Wśród zadań organów ścigania należy wskazać: reagowanie na atak przy użyciu broni palnej, atak z użyciem ostrego przedmiotu, atak pojazdem, improwizowane urządzenie wybuchowe (IED), improwizowane urządzenie wybuchowe przenoszone przez ludzi (PBIED), improwizowane urządzenie wybuchowe przenoszone przez bezzałogowy statek powietrzny - dron (UAVIED), improwizowane urządzenie wybuchowe przenoszone przez pojazd (VBIED), środki CBRN:

- zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego w obszarze działań;
- wyznaczenie strefy bezpieczeństwa;
- ochrona i izolacja zagrożonego obszaru;
- izolacja zagrożonego obszaru;
- zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym (na obszarze działania);
- organizacja objazdów zagrożonych obszarów i informowanie o nich;
- prowadzenie negocjacji;
- korzystanie z urządzeń uniemożliwiających osobom trzecim korzystanie z telekomunikacji na określonym obszarze;
- sprawdzenie obiektu przez jednostkę reagowania na zagrożenia bombowe w celu ujawnienia ładunku wybuchowego;
- neutralizacja materiałów lub urządzeń wybuchowych;
- działania związane z ujawnieniem danych osoby zgłaszającej podłożenie materiału wybuchowego/CBRN;
- działania związane z uwolnieniem zakładników (i odblokowaniem obiektów);
- ewakuacja ludzi;
- wsparcie psychologiczne.

Wszystkie działania organów ścigania są prowadzone pod dowództwem szefa operacji.

Służby ratownicze, np. straż pożarna, są powołane do reagowania w sytuacjach zagrożenia życia, zdrowia lub środowiska. Reagują w przypadku pożarów i innych zagrożeń, zapewniając ratownictwo chemiczne (haz-mat) i techniczne, ratownictwo wodne i nurkowe, poszukiwanie i ratownictwo miejskie, pierwszą pomoc medyczną. W ramach swoich działań prowadzą akcje ratownicze związane ze zdarzeniami z czynnikami CBRN (Rysunek 4).

Rysunek 4 - Możliwe role straży pożarnej i służb ratowniczych w wydarzeniach o charakterze religijnym

Źródło: opracowanie własne.

Obecność służb ratunkowych na miejscu wydarzenia przed wystąpieniem zagrożenia jest możliwa głównie w postaci punktów pierwszej pomocy lub patroli. Możliwe są również inne formy obecności, pod warunkiem, że zostaną uzgodnione na etapie przygotowań do wydarzenia religijnego. Można utworzyć tymczasowe posterunki z odpowiednimi zasobami (np. modułami odkażającymi).

W przypadku ataku terrorystycznego, służby ratownicze są odpowiedzialne za:

- rozpoznanie i zabezpieczenie miejsca zdarzenia;
- rozpoznanie i identyfikacja zagrożenia oraz prognozowanie jego rozwoju;
- rozpoznawanie obrazów przy użyciu zaawansowanych środków technicznych (np. robotów, dronów, urządzeń optoelektronicznych);
- wyznaczanie i oznaczanie stref zagrożenia;
- pobieranie próbek;
- dotarcie do osób zagrożonych lub rannych i umożliwienie dostępu do nich;
- ewakuacja rannych i zagrożonych ludzi i zwierząt ze strefy zagrożenia;
- ostrzeganie i alarmowanie ludzi o zagrożeniu oraz o tym, jak należy się zachować;
- wykonywanie pomiarów (czynników chemicznych i radiologicznych) przy użyciu przyrządów pomiarowych;
- ograniczenie skutków emisji materiałów niebezpiecznych;
- przeprowadzenie wstępnej dekontaminacji ludzi, w tym ratowników;
- odkażanie sprzętu;
- udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- włączanie i wyłączenie instalacji, urządzeń i mediów na potrzeby akcji ratunkowych;
- kontrola emisji materiałów niebezpiecznych;
- przenoszenie towarów niebezpiecznych;
- inne zadania niezwiązane bezpośrednio z zagrożeniami CBRN, np. gaszenie pożarów, ratownictwo techniczne (cięcie, rozpychanie, stabilizacja konstrukcji i pojazdów itp.)

Wszystkie działania służb ratunkowych podczas zdarzeń terrorystycznych są wykonywane jako wsparcie dla organów ścigania.

Ratownictwo medyczne (EMS) odpowiada za udzielenie pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłym poprzez pilne leczenie przedszpitalne osób z poważnymi chorobami i urazami. EMS zapewnia transport do szpitala (drogowy, lotniczy). W niektórych krajach, np. w Polsce, szpitalne oddziały ratunkowe są częścią EMS.

W miejscach wydarzeń religijnych przed wystąpieniem zagrożenia terrorystycznego, EMS może zapewnić punkty pierwszej pomocy lub patrole.

W przypadku ataku terrorystycznego EMS zapewnia:

- segregację medyczną;
- przedszpitalną opiekę medyczną;
- transport do szpitala (izba przyjęć, centrum urazowe);
- dekontaminacja (na izbie przyjęć).

Różnorodność potencjalnych zagrożeń w miejscach kultu religijnego powoduje, że w operację może być zaangażowanych wiele rodzajów organów ścigania i służb ratowniczych. W fazie przygotowawczej należy uzgodnić i objaśnić matrycę ról i obowiązków¹⁰. W przypadku zaangażowania wszystkich organów ścigania i służb ratunkowych, wiodąca rola zależy od rodzaju zagrożenia. Kierownik ds. incydentów powinien przekazać wszystkie informacje wiodącej agencji na miejscu zdarzenia. W przypadku wydarzeń terrorystycznych wiodącą rolę odgrywają organy ścigania.

Po wystąpieniu zagrożenia, kierownik ds. incydentów przekazuje wstępne informacje na numer alarmowy UE (112) lub bezpośrednio do oficera łącznikowego organu ścigania.

Jeśli na miejscu nie ma służb ratunkowych, odpowiedzialność za kierowanie i koordynowanie reagowaniem w sytuacji nagłej spoczywa na organizatorze. Organizator powinien zapewnić wolne drogi dojazdowe dla służb ratunkowych.

Kierownik ds. incydentów wraz z innymi członkami personelu powinien przekazywać wiernym wskazówki w celu uzyskania odpowiedniego zachowania (lockdown, ewakuacja, inne) adekwatnego do zagrożenia. Ponadto personel powinien postępować zgodnie z tymi wskazówkami w zakresie zarządzania obiektem (zamykanie/otwieranie drzwi, włączanie/wyłączanie instalacji, urządzeń i mediów).

Gdy służby ratunkowe są obecne na miejscu, kierownik ds. incydentów powinien dostarczyć niezbędne informacje, w tym dokumentację obiektu (plany budynków, instalacji itp.). Ponadto kierownik ds. incydentów powinien wspierać reagowanie, komunikując się i koordynując działania personelu miejsca kultu.

Cała komunikacja prowadzona przez personel organizatora, w szczególności związana z kwestiami bezpieczeństwa i ochrony, powinna być znana kierownikowi ds. incydentów. W przypadku wydarzeń religijnych organizowanych na dużych obszarach powszechne jest używanie nadajników radiowych z otwartym kanałem do celów komunikacji organizatora. Jest to dobra praktyka, jednak korzystanie z takich środków komunikacji między służbami ratunkowymi nie jest możliwe.

Należy ustanowić kanały komunikacji między służbami ratunkowymi, a także kierownikiem ds. incydentów. Wśród organów ścigania i służb ratowniczych istnieje powszechne zrozumienie i praktyka w zakresie komunikowania się i współpracy w takich sytuacjach, jednak kluczowe jest prawidłowe włączenie do tej struktury kierownika ds. incydentów odpowiedzialnego za dane wydarzenie religijne.

Środki i kanały komunikacji powinny zostać ustanowione na etapie przygotowań do wydarzenia. Jeżeli uzgodnionym sposobem komunikacji między organizatorem a służbami ratowniczymi jest połączenie telefoniczne, to ważne, aby w tym celu używać oddzielnego numeru telefonu. W nagłych przypadkach kierownik ds. incydentów musi natychmiast skontaktować się z organami ścigania i innymi służbami ratunkowymi. Dlatego też komunikacja z innymi członkami personelu nie może blokować dedykowanej linii telefonicznej.

---

¹⁰ Matryca ról i obowiązków zawiera informacje o rodzaju zagrożenia, ryzyku (ewentualnie), wiodącej służbie/agencji, zaangażowanych służbach/agencjach, zadaniach.

3. Modele współpracy i powiadamiania podczas wielkoskalowych wydarzeń religijnych

Współpraca między organizatorem wydarzenia religijnego a organami ścigania i organizacjami udzielającymi pierwszej pomocy powinna rozpocząć się tak szybko, jak to możliwe, a na pewno nie później niż na etapie przygotowań do wydarzenia. Współpraca ta powinna mieć charakter stały, niezależnie od organizacji dużego zgromadzenia. W takim przypadku, stworzona zostaje podstawa współpracy między administracją miejsca kultu i miejscową policją.

W przypadku przygotowywania wielkoskalowych wydarzeń religijnych współpraca ta odbywa się zazwyczaj na poziomie przedstawiciela kurii i funkcjonariusza policji z komendy wojewódzkiej/miejskiej. Spodziewany zakres zaangażowania organów ścigania będzie się zmieniał w miarę postępu przygotowań. Dlatego ważne jest, aby wyznaczyć przedstawicieli po obu stronach, którzy będą odpowiedzialni za komunikację zarówno w fazie przygotowań, jak i podczas samego wydarzenia.

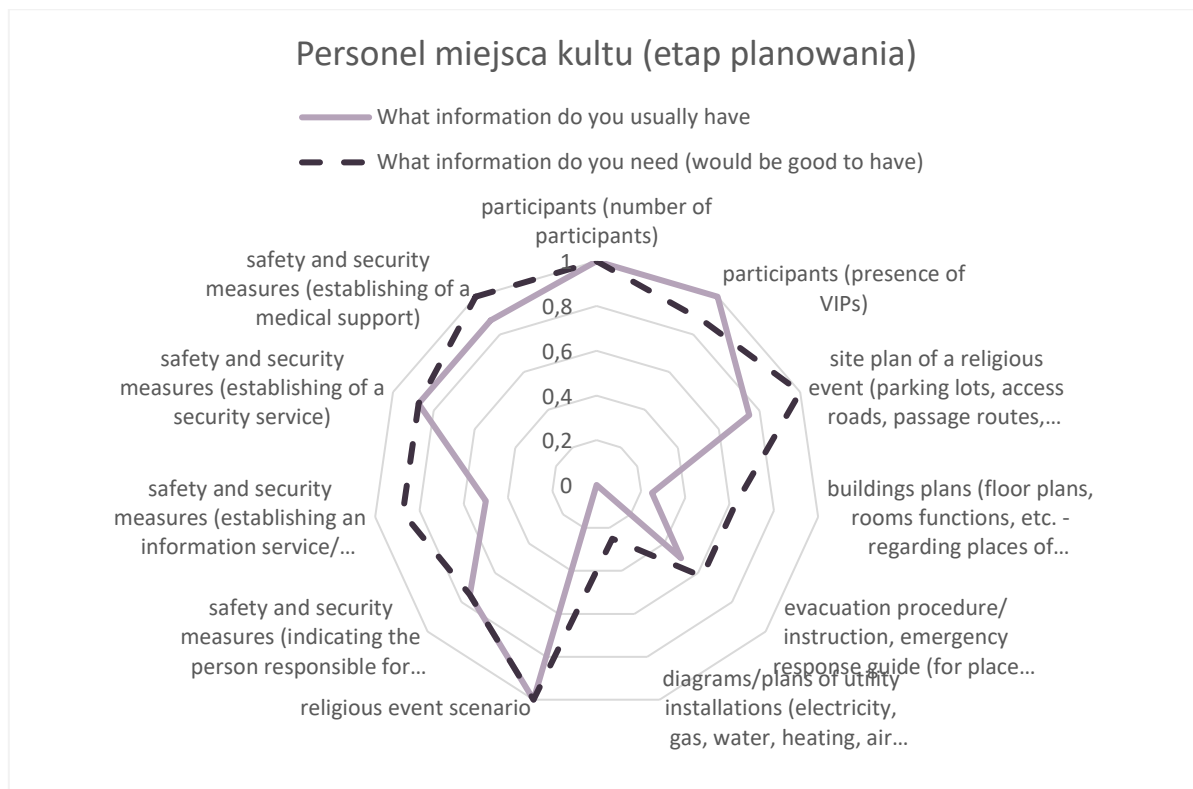
W niektórych przypadkach zakres współpracy może być ograniczony do zarządzania ruchem i zapewnienia bezpieczeństwa na drogach dojazdowych do miejsca wydarzenia religijnego przez funkcjonariuszy organów ścigania. Rozmieszczenie patroli wynika z analiz przeprowadzonych przez te organy w oparciu o informacje na temat bieżącej sytuacji otrzymywane od organizatora.

Jednak w przypadku ataku terrorystycznego organizator powinien postępować zgodnie z ustaleniami poczynionymi na etapie przygotowań. Jeżeli wcześniej nie ustanowiono innych kanałów, połączenie alarmowe musi zostać przekierowane na numer alarmowy. Do czasu przybycia przedstawiciela organów ścigania na miejsce zdarzenia i ewentualnej zmiany sytuacji, kolejne, aktualizujące powiadomienia muszą być przekazywane w ten sam sposób. Po przybyciu przedstawiciela organów ścigania, powiadomienia powinny być przekazywane bezpośrednio do reagującej jednostki organów ścigania (nie za pośrednictwem połączenia alarmowego). Oficer odpowiedzialny może się zmienić wraz ze wzrostem liczby zadysponowanych funkcjonariuszy i innych zasobów. Ważne jest, aby przedstawiciel organizatora wydarzenia religijnego pozostawał przez cały czas w bliskim i ciągłym kontakcie z wyznaczonym funkcjonariuszem.

Szersza współpraca z perspektywy koordynacji charakteryzuje się stałą obecnością oficera łącznikowego organów ścigania na miejscu wydarzenia religijnego. Może to mieć miejsce, gdy uzgodniono zaangażowanie większej liczby zasobów tych organów albo *zawczasu* ((na etapie przygotowań) przewidziano inne trudności lub poważne zagrożenia. Tymczasowa alokacja zasobów może również zostać zorganizowana w pobliżu wydarzenia. Można również zastosować inne rozwiązania, np. obecność tajnych patroli. W przypadku ataku terrorystycznego, przedstawiciel organizatora podlega bezpośrednio oficerowi łącznikowemu. Wewnętrzny przepływ informacji organów ścigania jest realizowany rutynowo.

Zakres współpracy odzwierciedla spektrum wymiany informacji między interesariuszami. W ramach A.3.5 przeprowadzono badanie, które koncentruje się na aspektach informacji posiadanych i wymaganych przez podmioty zaangażowane w przygotowanie i reagowanie podczas dużego zgromadzenia religijnego. Ankieta została skierowana do przedstawicieli personelu miejsc kultu, organów ścigania oraz jednostek straży pożarnej i ratownictwa. Pytania były związane z: 1/ etapem przygotowań do wydarzenia religijnego (wzięto pod uwagę 11 kategorii informacji) oraz 2/ początkowym etapem reagowania (również z 15 kategoriami).

Z punktu widzenia metodologii badań ilościowych wyniki ankiety nie są reprezentatywne ze względu na liczbę respondentów (n=28), jednak z perspektywy badania eksperckiego wskazują luki w zarządzaniu informacjami, a także potencjalnych interesariuszy, którzy mogą je ograniczyć.

Rysunek 5 - Posiadane i niezbędne informacje dla personelu miejsca kultu - etap planowania

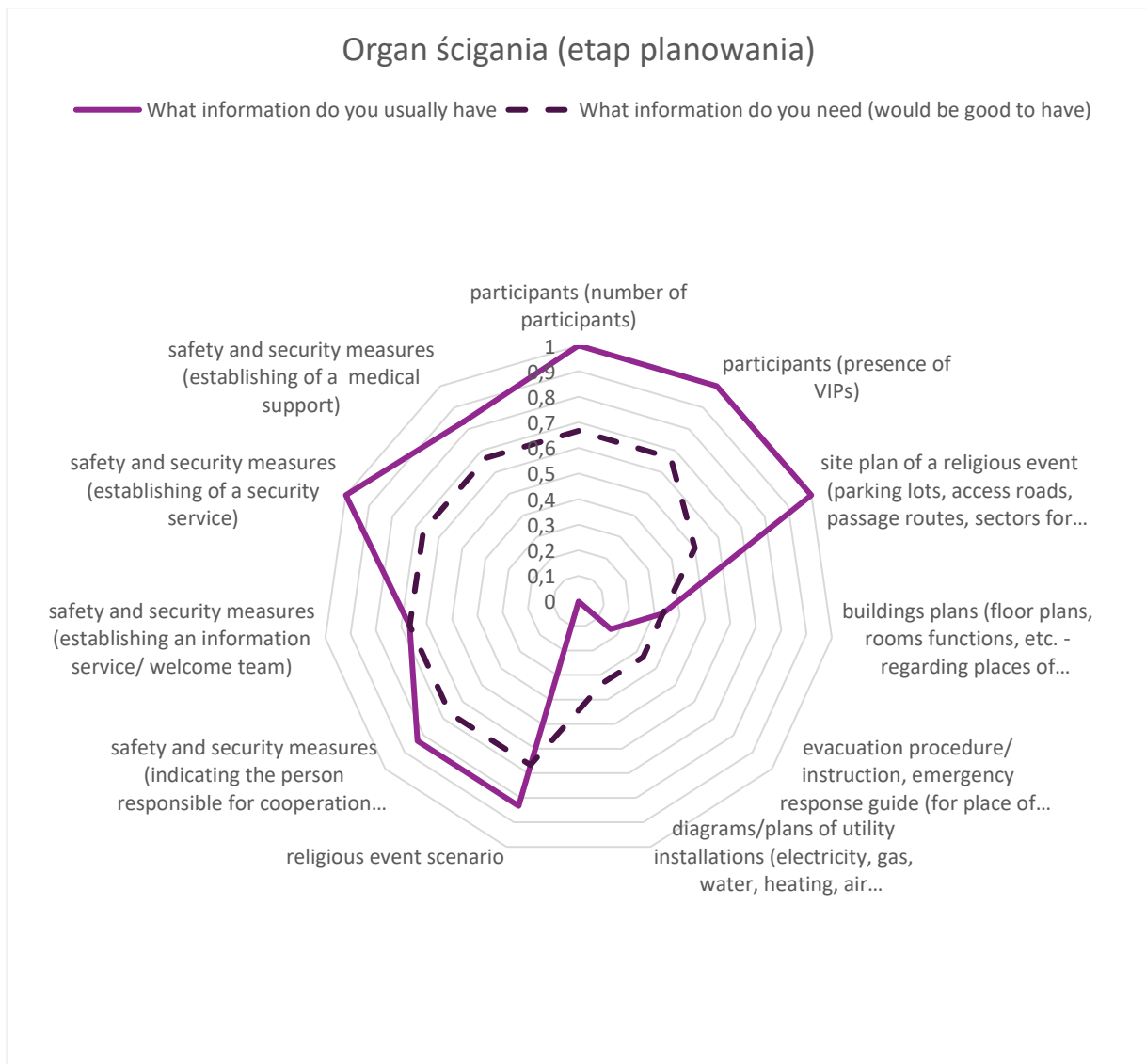
What information do you usually have	Jakie informacje zazwyczaj posiadasz?
What information do you need (would be good to have)	Jakich informacji potrzebujesz (dobrze byłoby je mieć)?
participants (number of participants)	uczestnicy (liczba uczestników)
participants (presence of VIPs)	uczestnicy (obecność VIP-ów)
site plan of a religious event (parking lots, access roads, passage.	plan miejsca wydarzenia religijnego (parkingi, drogi dojazdowe, przejazd)
buildings plans (floor plans, rooms functions, etc. - regarding places.	plany budynków (plany pięter, funkcje pomieszczeń itp. - dotyczące miejsc kultu)
evacuation procedure/ instruction, emergency response guide (for...	procedura/instrukcja ewakuacji, przewodnik reagowania kryzysowego (dla...
diagrams/plans of utility installations (electricity, gas,..	schematy/plany instalacji użytkowych (energia elektryczna,
religious event scenario	scenariusz wydarzenia religijnego
safety and security measures (indicating the person...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ze wskazaniem osoby...
safety and security measures (establishing an information...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie służby informacyjnej)
safety and security measures (establishing of a security service)	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie służby ochrony)
safety and security measures (establishing of a medical support)	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie wsparcia medycznego)

Źródło: opracowanie własne

Na Rysunek 5 przedstawiono najbardziej zauważalne różnice między informacjami posiadanymi a wymaganymi przez pracowników miejsca kultu na etapie planowania. Dotyczą one:

- środków bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie służby informacyjnej/zespołu powitalnego);
- planów budynków (plany pięter, funkcje pomieszczeń itp. - w odniesieniu do miejsc kultu religijnego);
- schematów/planów instalacji użytkowych (energia elektryczna, gaz, woda, ogrzewanie, klimatyzacja itp.)

Rysunek 6 - Posiadane i niezbędne informacje dla organów ścigania - etap planowania

What information do you usually have	Jakie informacje zazwyczaj posiadasz?
What information do you need (would be good to have)	Jakich informacji potrzebujesz (dobrze byłoby je mieć)?
participants (number of participants)	uczestnicy (liczba uczestników)

participants (presence of VIPs)	uczestnicy (obecność VIP-ów)
site plan of a religious event (parking lots, access roads, passage...	plan miejsca wydarzenia religijnego (parkingi, drogi dojazdowe, przejazd..
buildings plans (floor plans, rooms functions, etc. - regarding places...	plany budynków (plany pięter, funkcje pomieszczeń itp. - dotyczące miejsc kultu)
evacuation procedure/ instruction, emergency response guide (for...	procedura/instrukcja ewakuacji, przewodnik reagowania kryzysowego (dla...
diagrams/plans of utility installations (electricity, gas,..	schematy/plany instalacji użytkowych (energia elektryczna,
religious event scenario	scenariusz wydarzenia religijnego
safety and security measures (indicating the person...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ze wskazaniem osoby...
safety and security measures (establishing an information...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie służby
safety and security measures (establishing of a security service)	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie służby ochrony)
safety and security measures (establishing of a medical support)	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie wsparcia medycznego)

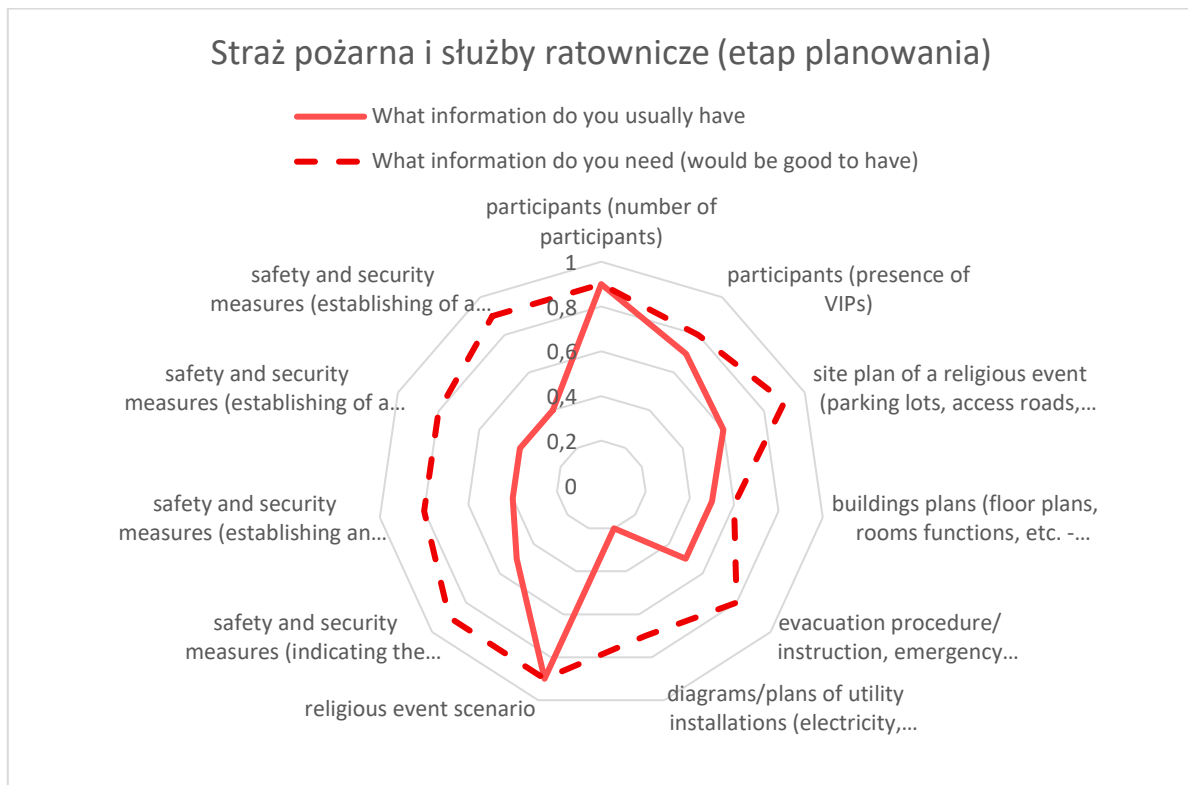
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 6 pokazuje, że dwie zauważalne różnice między informacjami posiadanymi i wymaganymi przez organy ścigania na etapie planowania są następujące:

- schematy/plany instalacji użytkowych (energia elektryczna, gaz, woda, ogrzewanie, klimatyzacja itp.)
- procedura/instrukcja ewakuacji, przewodnik reagowania kryzysowego (dla miejsca kultu).

W innych kategoriach informacje posiadane przez przedstawicieli organów ścigania przewyższają ich potrzeby informacyjne, co można interpretować, że w przypadku tych kryteriów są oni względnie zadowoleni z danych, którymi zazwyczaj dysponują.

Rysunek 7 - Posiadane i niezbędne informacje dla straży pożarnej i służb ratowniczych - etap planowania

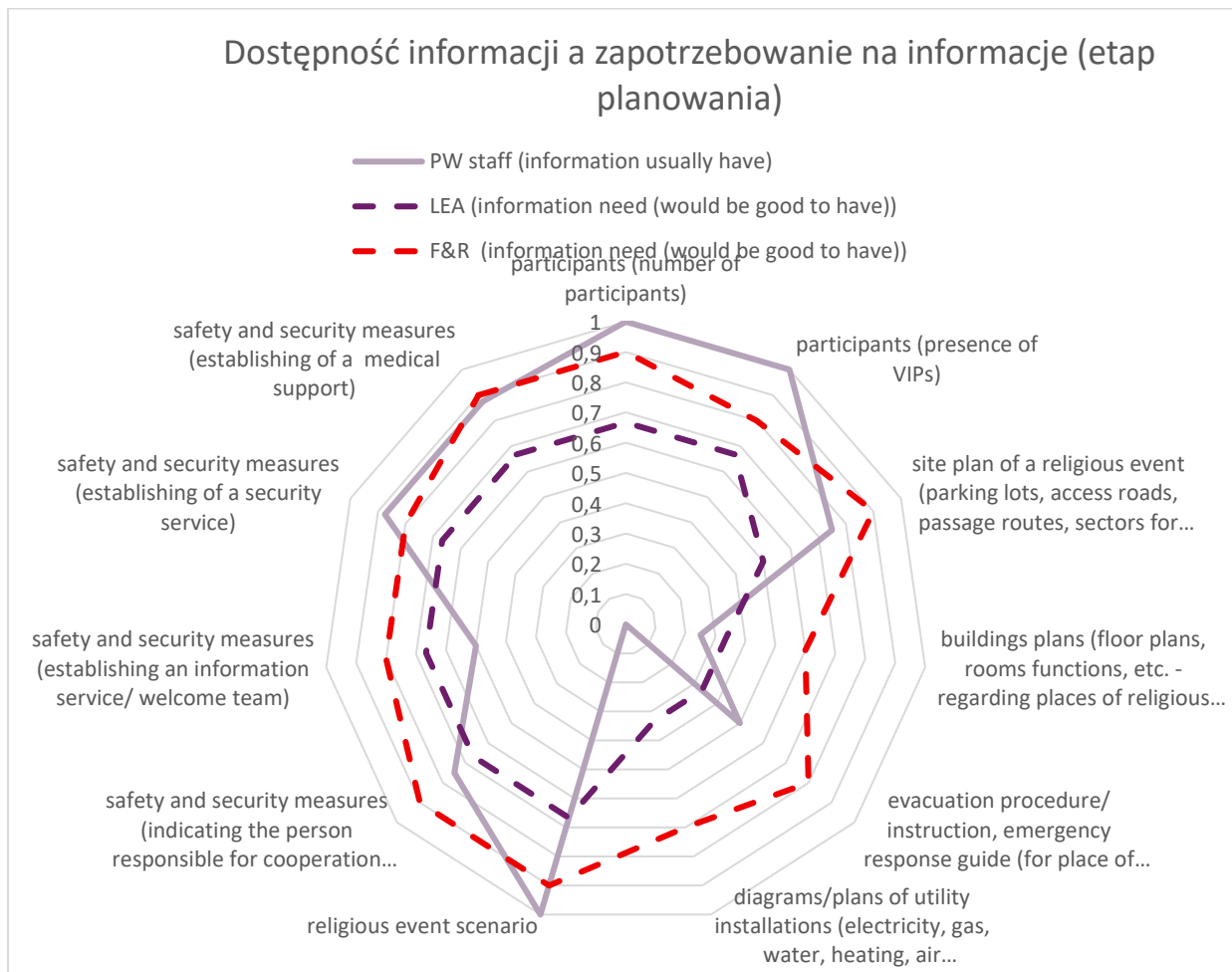

What information do you usually have	Jakie informacje zazwyczaj posiadasz?
What information do you need (would be good to have)	Jakich informacji potrzebujesz (dobrze byłoby je mieć)?
participants (number of participants)	uczestnicy (liczba uczestników)
participants (presence of VIPs)	uczestnicy (obecność VIP-ów)
site plan of a religious event (parking lots,...	plan miejsca wydarzenia religijnego (parkingi,...
buildings plans (floor plans, rooms functions,...	plany budynków (plany pięter, funkcje pomieszczeń,...
evacuation procedure/ instruction, emergency...	procedura/instrukcja ewakuacji,...
diagrams/plans of utility installations...	schematy/plany instalacji użytkowych...
religious event scenario	scenariusz wydarzenia religijnego
safety and security measures (indicating...	środki bezpieczeństwa i ochrony (wskazujące...
safety and security measures (establishing...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie...
safety and security measures (establishing...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie...
safety and security measures (establishing...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie...

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 7 wskazuje potrzeby informacyjne jednostek straży pożarnej i ratownictwa. W większości kryteriów występuje niedobór informacji. Według respondentów ze straży pożarnej i ratownictwa są jedyne dwie kategorie, które są wystarczająco objęte przepływem informacji na etapie przygotowań do wydarzenia religijnego. Są to: 1/ uczestnicy (liczba uczestników) i 2/ scenariusz wydarzenia religijnego.

Rysunek 8 - Informacje posiadane przez personel miejsca kultu a informacje niezbędne organom ścigania oraz straży pożarnej i służbom ratowniczym - etap planowania

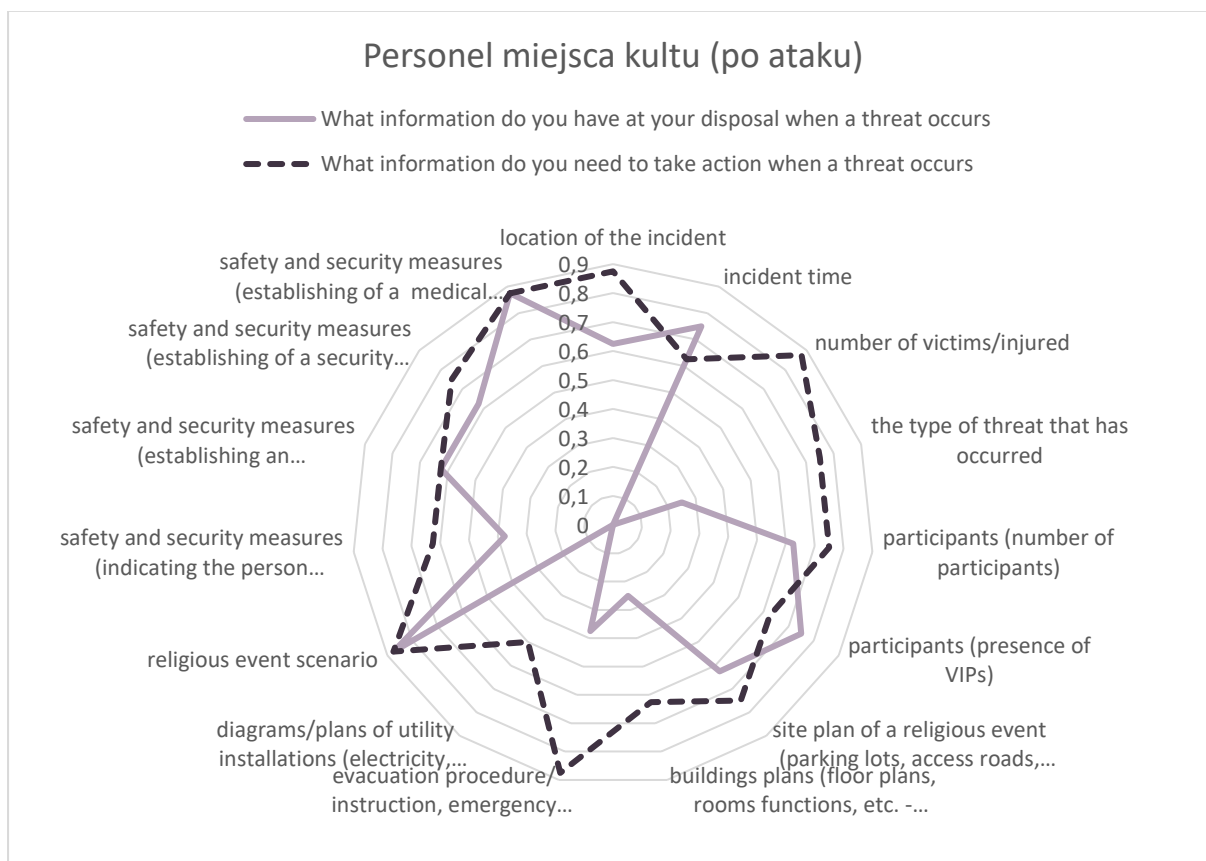

PW staff (information usually have)	Personel miejsca kultu (informacje, które zazwyczaj posiada)
LEA (information need (would be good to have))	Organy ścigania (zapotrzebowanie na informacje (dobrze byłoby je mieć))
F&R (information need (would be good to have))	Straż pożarna i służby ratunkowe (zapotrzebowanie na informacje (dobrze byłoby je mieć))
participants (number of participants)	uczestnicy (liczba uczestników)
participants (presence of VIPs)	uczestnicy (obecność VIP-ów)
site plan of a religious event (parking lots, access roads, passage...)	plan miejsca wydarzenia religijnego (parkingi, drogi dojazdowe, przejazd...)
buildings plans (floor plans, rooms functions, etc. - regarding places...)	plany budynków (plany pięter, funkcje pomieszczeń itp. - dotyczące miejsc kultu...)
evacuation procedure/ instruction, emergency response guide (for...)	procedura/instrukcja ewakuacji, przewodnik reagowania kryzysowego (dla...)
diagrams/plans of utility installations (electricity, gas,..)	schematy/plany instalacji użytkowych (energia elektryczna,
religious event scenario	scenariusz wydarzenia religijnego
safety and security measures (indicating the person...)	środki bezpieczeństwa i ochrony (ze wskazaniem osoby...)
safety and security measures (establishing an information...)	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie służby
safety and security measures (establishing of a security service)	ochrony)
safety and security measures (establishing of a medical support)	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie wsparcia medycznego)

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 8 łączy potrzeby informacyjne organów ścigania oraz straży pożarnej i służb ratunkowych z informacjami posiadanymi przez miejsca kultu na etapie przygotowań do wydarzenia religijnego. Wykres pokazuje istnienie szeregu luk informacyjnych w obu służbach, które mogą zostać pokryte przez odpowiedni przepływ komunikacji z miejsca kultu do służb. Miejsca kultu są bowiem w posiadaniu informacji potrzebnych służbom publicznym. Potencjalne kategorie informacji, które powinny zostać ulepszone w protokołach komunikacyjnych, są następujące: uczestnicy (liczba uczestników), uczestnicy (obecność VIP-ów), scenariusz wydarzenia religijnego oraz środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie służby ochrony).

Rysunek 9 - Posiadane i niezbędne informacje dla personelu miejsca kultu - początkowy etap reagowania

What information do you have at your disposal when a threat occurs	Jakimi informacjami dysponujesz w przypadku wystąpienia zagrożenia?
What information do you need to take action when a threat occurs	Jakie informacje są potrzebne do podjęcia działań w przypadku wystąpienia zagrożenia?
location of the incident	miejsce incydentu
incident time	czas incydentu
number of victims/injured	liczba ofiar/rannych
the type of threat that has occurred	rodzaj zaistniałego zagrożenia

participants (number of participants)	uczestnicy (liczba uczestników)
participants (presence of VIPs)	uczestnicy (obecność VIP-ów)
site plan of a religious event (parking lots, access roads,..)	plan miejsca wydarzenia religijnego (parkingi, drogi)
buildings plans (floor plans, rooms functions, etc.	plany budynków (plany pięter, funkcje pomieszczeń itp.)
evacuation procedure/ instruction, emergency...	procedura/instrukcja ewakuacji, przewodnik...
diagrams/plans of utility installations (electricity,...	schematy/plany instalacji użytkowych (energia elektryczna,...
religious event scenario	scenariusz wydarzenia religijnego
safety and security measures (indicating the person...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ze wskazaniem osoby...
safety and security measures (establishing an...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie...
safety and security measures (establishing of a security...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie...
safety and security measures (establishing of a medical....	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie wsparcia

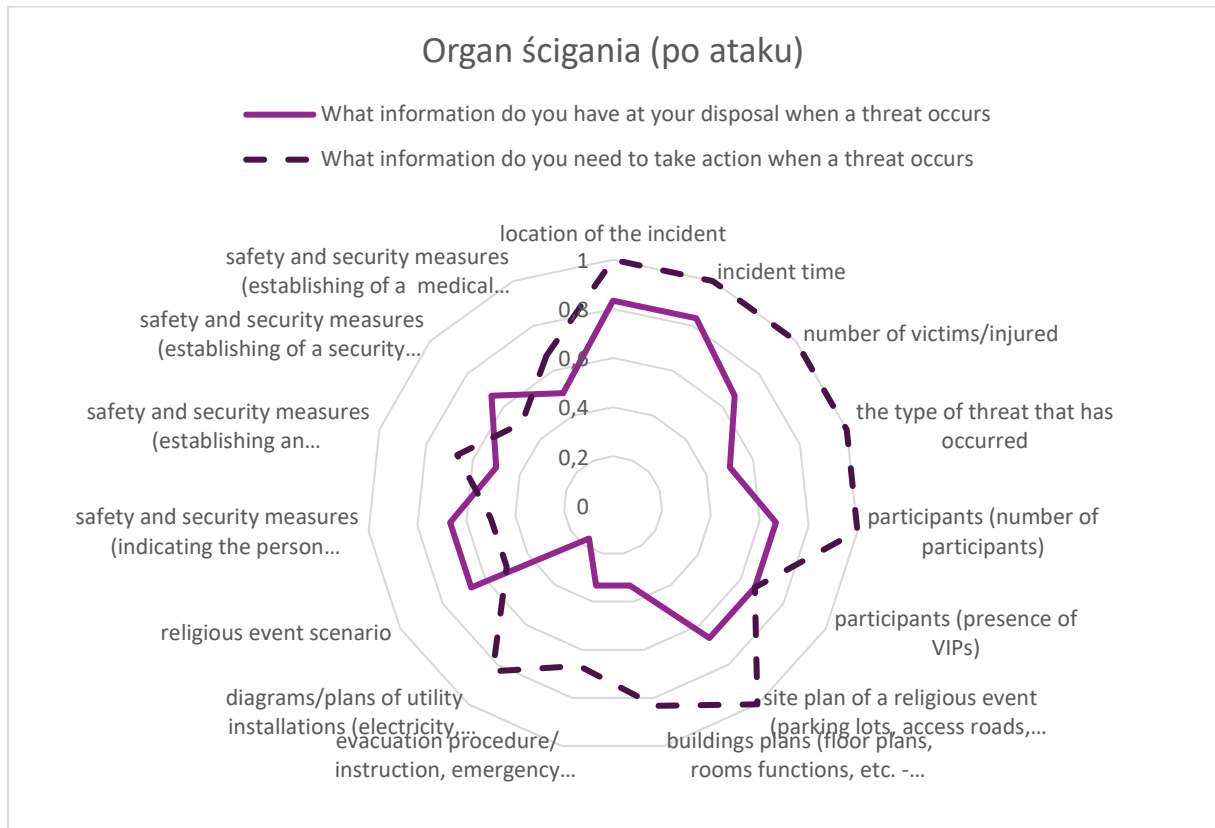
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 9 przedstawia relację między potrzebami informacyjnymi miejsc kultu, które mogą pojawić się tuż po ataku, a informacjami, które przedstawiciele tych miejsc zazwyczaj posiadają na danym etapie. Gdy zagrożenie się zmaterializuje (po ataku), największa różnica między informacjami posiadanymi a wymaganymi przez personel miejsca kultu wydaje się być następująca:

- liczba ofiar/ rannych;
- rodzaj zaistniałego zagrożenia;
- procedura/instrukcja ewakuacji, przewodnik reagowania kryzysowego (dla miejsca kultu).

Te kategorie informacji wydają się wymagać uwzględnienia w odpowiednich protokołach komunikacji z innymi interesariuszami na początkowym etapie reagowania.

Rysunek 10 - Posiadane i niezbędne informacje dla organów ścigania - początkowy etap reagowania

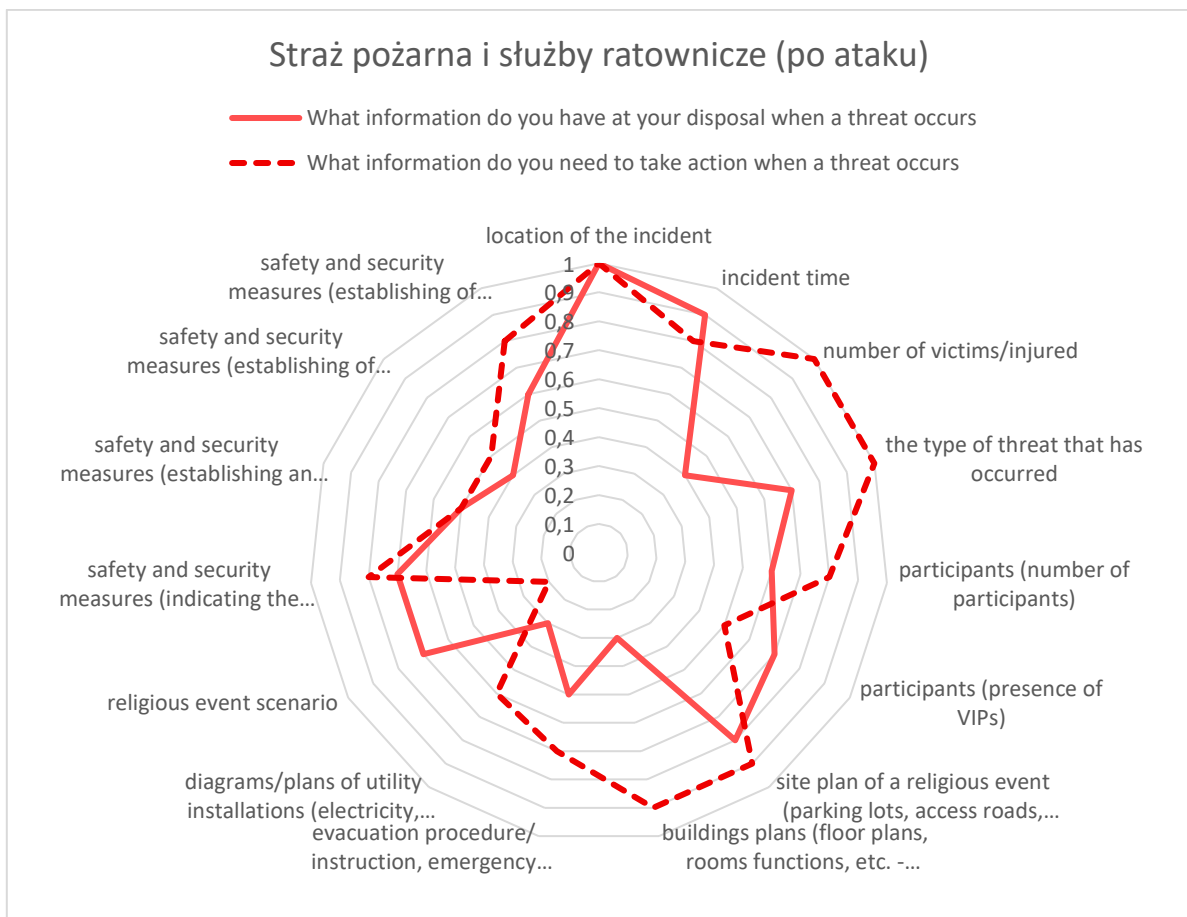
What information do you have at your disposal when a threat occurs	Jakimi informacjami dysponujesz w przypadku wystąpienia zagrożenia?
What information do you need to take action when a threat occurs	Jakie informacje są potrzebne do podjęcia działań w przypadku wystąpienia zagrożenia?
location of the incident	miejsce zdarzenia
incident time	czas incydentu
number of victims/injured	liczba ofiar/ rannych
the type of threat that has occurred	rodzaj zaistniałego zagrożenia
participants (number of participants)	uczestnicy (liczba uczestników)
participants (presence of VIPs)	uczestnicy (obecność VIP-ów)
site plan of a religious event (parking lots, access roads,...	plan miejsca wydarzenia religijnego (parkingi, drogi
buildings plans (floor plans, rooms functions, etc.	plany budynków (plany pięter, funkcje pomieszczeń itp.
evacuation procedure/ instruction, emergency...	procedura/instrukcja ewakuacji,...
diagrams/plans of utility installations (electricity,...	schematy/plany instalacji użytkowych (energia elektryczna,...
religious event scenario	scenariusz wydarzenia religijnego
safety and security measures (indicating the person...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ze wskazaniem osoby...
safety and security measures (establishing an...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie...
safety and security measures (establishing of a security...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie...
safety and security measures (establishing of a medical...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie wsparcia...

Źródło: opracowanie własne

Jak pokazano na Rysunek 10 w odniesieniu do początkowego etapu reagowania na atak terrorystyczny, przedstawiciele organów ścigania wydają się mieć braki w większości badanych kategorii informacji. Istnieją jednak pewne wyjątki, w których organy są zadowolone z posiadanych informacji. Są to:

- uczestnicy (obecność VIP-ów);
- scenariusz wydarzenia religijnego;
- środki bezpieczeństwa i ochrony (ze wskazaniem osoby odpowiedzialnej za współpracę z innymi podmiotami);
- środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie służby ochrony).

Rysunek 11 - Posiadane i niezbędne informacje dla straży pożarnej i ratownictwa - początkowy etap reagowania

What information do you have at your disposal when a threat occurs	Jakimi informacjami dysponujesz w przypadku wystąpienia zagrożenia?
What information do you need to take action when a threat occurs	Jakie informacje są potrzebne do podjęcia działań w przypadku wystąpienia zagrożenia?
location of the incident	miejsce zdarzenia
incident time	czas incydentu
number of victims/injured	liczba ofiar/ rannych
the type of threat that has occurred	rodzaj zaistniałego zagrożenia

participants (number of participants)	uczestnicy (liczba uczestników)
participants (presence of VIPs)	uczestnicy (obecność VIP-ów)
site plan of a religious event (parking lots, ...)	plan miejsca wydarzenia religijnego (parkingi,...
buildings plans (floor plans, rooms functions, ...)	plany budynków (plany pięter, funkcje pomieszczeń,...
evacuation procedure/ instruction, emergency...	procedura/instrukcja ewakuacji,...
diagrams/plans of utility installations (electricity,...	schematy/plany instalacji użytkowych (energia elektryczna,...
religious event scenario	scenariusz wydarzenia religijnego
safety and security measures (indicating	środki bezpieczeństwa i ochrony (ze wskazaniem...
safety and security measures (establishing an...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie...

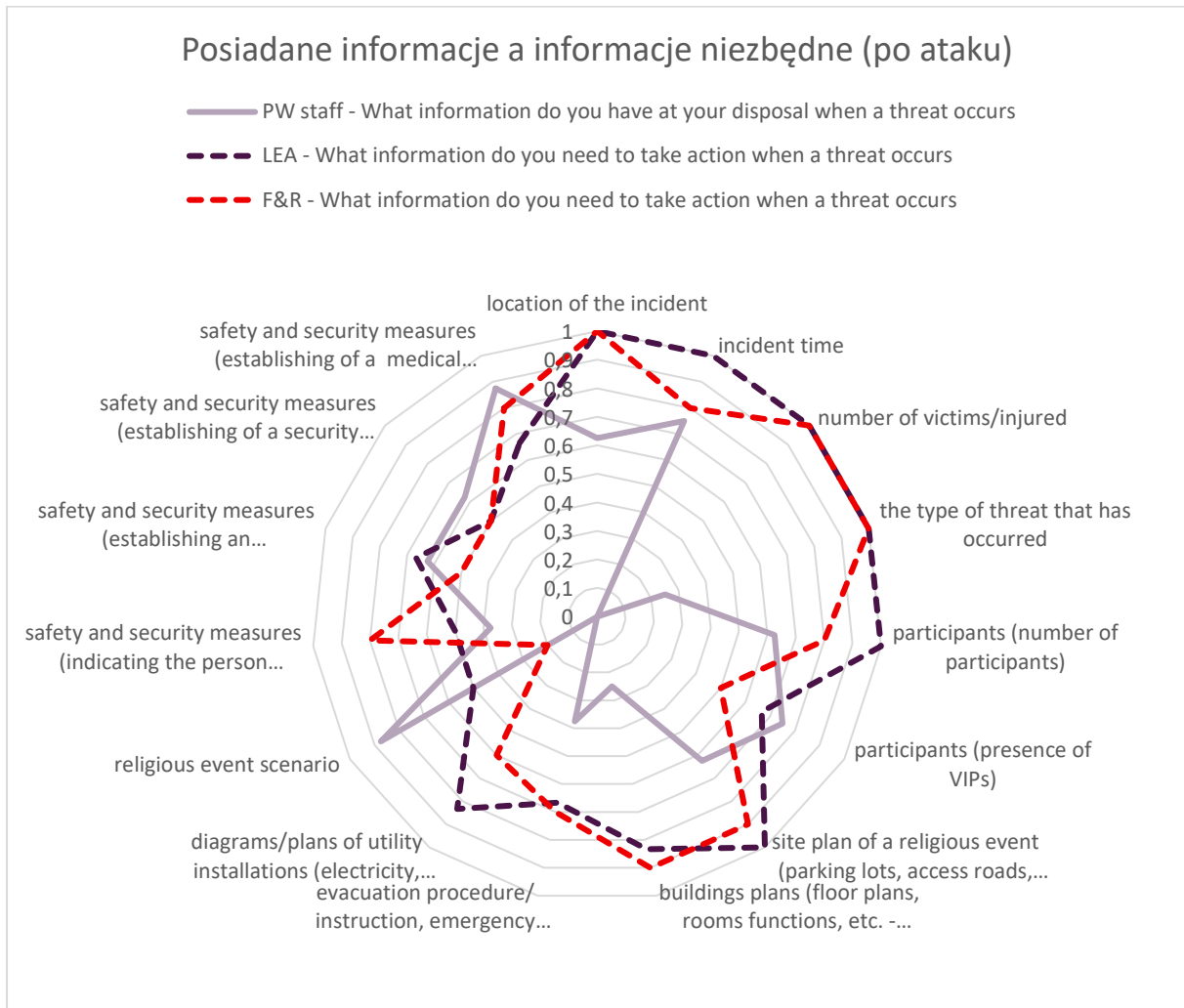
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 11 pokazuje, że na początkowym etapie reagowania, straż pożarna i służby ratownicze potrzebują relatywnie więcej informacji niż faktycznie posiadają (podobnie jak organy ścigania). Niemniej jednak, kategorie informacji, które są dostępne na początkowym etapie reagowania, są następujące:

- miejsce zdarzenia;
- czas zdarzenia;
- uczestnicy (obecność VIP-ów);
- scenariusz wydarzenia religijnego.

Rysunek 12 - Informacje posiadane przez personel miejsca kultu a informacje niezbędne organom ścigania oraz straży pożarnej i służbom ratowniczym - początkowy etap reagowania

PW staff - What information do you have at your disposal when a threat occurs	Personel miejsca kultu - Jakimi informacjami dysponujesz w przypadku wystąpienia zagrożenia?
LEA - What information do you need to take action when a threat occurs	Organ ścigania - Jakie informacje są potrzebne do podjęcia działań w przypadku wystąpienia zagrożenia?
F&R - What information do you need to take action when a threat occurs	Straż pożarna i służby ratunkowe - Jakie informacje są potrzebne do podjęcia działań w przypadku wystąpienia zagrożenia?
incident time	czas incydentu
number of victims/injured	liczba ofiar/ rannych
the type of threat that has occurred	rodzaj zaistniałego zagrożenia
participants (number of participants)	uczestnicy (liczba uczestników)
participants (presence of VIPs)	uczestnicy (obecność VIP-ów)
site plan of a religious event (parking lots, ...)	plan miejsca wydarzenia religijnego (parkingi,...
buildings plans (floor plans, rooms functions, ...)	plany budynków (plany pięter, funkcje pomieszczeń,...
evacuation procedure/ instruction, emergency...	procedura/instrukcja ewakuacji,...
diagrams/plans of utility installations (electricity, ...)	schematy/plany instalacji użytkowych (energia elektryczna,...
religious event scenario	scenariusz wydarzenia religijnego
safety and security measures (indicating	środki bezpieczeństwa i ochrony (ze wskazaniem...
safety and security measures (establishing of...	środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie...

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 12 przedstawia luki informacyjne organów ścigania oraz straży pożarnej i służb ratunkowych na początkowym etapie reagowania na atak terrorystyczny, które mogą zostać pokryte przez odpowiedni protokół komunikacji z miejscem kultu. Zasadniczo, miejsce kultu jest w stanie dostarczyć organom i służbom te informacje, ponieważ znajduje się w ich posiadaniu (jak pokazano na rysunku). W tym celu, do praktyki współpracy należy jednak wprowadzić odpowiednie protokoły komunikacyjne. Następujące kategorie informacji posiadane przez miejsca kultu mogą być pomocne dla organów ścigania oraz straży pożarnej i służb ratunkowych:

- uczestnicy (obecność VIP-ów);
- scenariusz wydarzenia religijnego;
- środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie służby ochrony);
- środki bezpieczeństwa i ochrony (ustanowienie wsparcia medycznego).

prosperes.eu

Projekt finansowany z programu Unii Europejskiej
Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego - Policja (ISF Police) na mocy
Umowy o dotację nr 101034230 - ProSPeReS